

الله الرحمن الرحيم

عنوان

اثر بخشی طلاب خواهر در ترویج سبک زندگی اسلامی

استاد یار

زهرا سوری

نویسندگان

فاطمه گلوی مطهره کیانی قلعه نو فاطمه طارعی

حوزه حضرت معصومه سلام الله علیها

استان سیستان و بلوچستان شهرستان زاهدان

چکیده

در این مقاله به سه بعد از زندگی حضرت زهرا سلام الله علیها پرداخته شده، تا ان شاء الله با الگو گیری هر چه بیشتر از ایشان در زندگی فردی و اجتماعی طلاب خواهر اثرگذار باشد.

مباحثی در باب همسر داری : چگونگی درخواست از همسر، ابراز علاقه و محبت، چرایی و چگونگی اطاعت از همسر، رضایت زوج از زوجه.

مباحثی در باب فرزند داری: درخواست فرزند از خداوند و برکات آن، و اینکه مادر در دوران بارداری خود چگونه باشد، علت گفتن اذان و اقامه در گوش طفل و...

و در آخر مباحثی را در باب و چگونگی خانه داری نیکو و شایسته بیان کردند، مانند اینکه : چه آدابی در هنگام آشپزی و تغذیه رعایت شود، بررسی نقش فضای مجازی در زندگی و...

در این مقاله از کتب معتبر و نویسندگان برجسته کمک گرفتیم. امید داریم با یاری خداوند سهمی هر چند کوچک در حل مسایل و مشکلات زندگی فردی و اجتماعی هموطنان عزیز داشته باشیم.

کلید واژگان: همسر. مادر. فرزند. زندگی اسلامی. احترام

مقدمه

در مکتب اسلام و سنت پیامبر گرامی صل الله علیه و آله و اهل بیت علیه السلام ظرفیت ها و نکات مهمی پیرامون زندگی فردی و اجتماعی ایشان وجود دارد که می توان در هر زمان از آن ها بهره ای جست. اما متسفانه در برهه ای از زمان بر اثر غفلت و سهل انگاری مسلمانان نادیده گرفته شد. در این مقاله سعی بر آن داشتیم که نکاتی ز زندگی حضرت زهرا سلام الله علیها بیان کنیم و قبل از هر چیز آن را در زندگی طلبگی خودمان به کار ببریم. الگوی رفتاری و شخصیتی حضرت زهرا سلام الله علیها را نمی توانیم در مکان و زمان خاصی محدود کنیم، همانگونه که نمی توانیم پیامبر صل الله علیه و آله را محدود کنیم. خوشبختانه الگو گرفتن از حضرت زهرا سلام الله علیها در تمام جهان اسلام ترویج پیدا کرده است. از عفاف و حجاب و ولایت مداری تا همسرمداری و تربیت فرزندان حضرت. در رابط کنونی جامعه که بی راهه ها بسیار زیاد و خطرناک هستند اگر نسبت به معارف اهل بیت معرفت پیدا نکنیم و این معرفت را افزایش ندهیم راه چندانانی تا گمراهی نداریم. اما میتوانیم با ایجاد، حفظ و افزایش معرفت خودمان در اجتماع و به صورت همه گیری، شاهد درخشش تفکر اسلامی و تبلیغ بسیار موثر اسلام ناب محمدی صل الله علیه و آله باشیم. و از سوی دیگر با توجه به این که از زمان های قدیم تفکری وجود داشته که زن و دختر مایه ننگ بوده و محکوم به خانه نشینی و عقب ماندگی است، و در حال حاضر هم کماکان به چشم می خورد باید با بیان ابعاد گوناگون زندگی حضرت سلام الله علیها این تفکر اشتباه و غلط را از میان جامعه برانداخت. ما در این مقاله به سه بعد از زندگی حضرت سلام الله علیها اشاره می کنیم. مباحثی در باب همسرمداری حضرت، مباحثی در باب فرزندان حضرت و مباحثی در باب خانه داری حضرت زهرا سلام الله علیها. امید است که بتوان تاثیری هرچند کوچک اما تاثیرگذاری از این مقاله ببینیم.

مباحث همسر داری

علاقه و محبت به همسر

راز آفرینش زن، آرامش زن و مرد است، نه گرایش غریزی و اطفاء نائره شهوت و خداوند اصالت را در ایجاد این آرامش به زن داده و او را در این امر روانی، اصل دانسته و مرد را مجذوب مهر زن معرفی کرده است. ضمن آنکه حقیقت هر دو را یک گوهر دانسته و هیچ امتیازی از لحاظ مبدا قابلی آفرینش، میان آن دو قائل نشده " هو الذی خلقکم من نفس واحدہ و جعل منها زوجہا لیسکن الیہا"^۱.

نفس واحدہ در آیه بالا همان حقیقت و گوهر واحدہ است؛ یعنی مبدا قابلی همه شما انسان‌ها یک حقیقت است و در این امر، هیچ فرقی میان زن و مرد نیست؛ چنان که هیچ امتیازی میان انسان اولی و انسان‌های بعدی نیست.

خداوند سبحان در می‌فرماید: "و من آیاتہ أن خلق لکم من أنفسکم أزواجاً لتسکنوا إلیہا و جعل بینکم مودہ . رحمہ إن فی ذلک لآیات لقوم یتفکرون"^۲

مطالبی که از این آیه استنباط می‌شود: ۱- تمام زن‌ها از لحاظ گوهر هستی و اصل مبدا قابلی، همتای مردان اند و خلقت هیچ زنی جای از خلقت مردان نیست. ۲- همه زن‌ها از لحاظ حقیقت از سنخ گوهر مردان اند ۳- منشا گرایش مرد به زن و آرمیدن مرد کنار انس به زن، مودت و رحمتی است که خداوند بین آن‌ها قرار داده است و این مودت و رحمت الهی، گرایش غریزی نر و ماده نیست که در حیوان‌ها هم موجود است، زیرا قرآن

۱- سوره اعراف (۷) آیه ۱۸۹

۲- سوره روم (۳۰)، آیه ۲۱

کریم گرایش شهوی حیوان‌ها را آیه الهی ننمیده و بر آن اصراری نورزیده. همه مردم تشنه محبت و دوستی- اند. دوست دارند محبوب دیگران باشند. دل انسان به محبت زنده است. اگر محبت دو طرفه باشد بنیان زناشویی استوار می‌شود و خطر جدایی برطرف می‌گردد. محبت و ابراز علاقه باعث می‌شود که همسر در کسب و کار دلگرم و به زندگی علاقمند شود.

اطاعت از شوهر

امام صادق علیه السلام می‌فرمایند: در زمان رسول اکرم صل الله علیه وآله مردی از انصار برای تامین نیازهای زندگی به مسافرت رفت، هنگام خداحافظی با همسرش، با او پیمان بست که تا از سفر برگشته از خانه بیرون نرود. زن در خانه به سر می‌برد، به او خبر رسید که پدرت بیمار شده است، او توسط شخصی از پیامبر صل الله علیه وآله اجازه خواست که به عیادت پدر برود، پیامبر فرمودند نه، تو در خانه‌ات باش و پیروی از شوهرت را ادامه بده. به او خبر رسید که بیماری پدرت، شدیدتر شده است، او برای بار دوم از پیامبر اجازه خواست و آن حضرت همان پاسخ را داد. پدر زن از دنیا رفت، زن برای پیامبر پیام فرستاد، به من اجازه بده بروم بر جنازه پدرم نماز بخوانم، حضرت فرمود نه، در خانه‌ات باش و اطاعت از شوهرت را ادامه بده. جنازه پدر آن زن را دفن کردند ولی او به خاطر حفظ پیمانی که با شوهر داشت از خانه بیرون نرفت. رسول خدا این پیام را برای آن بانوی مطیع فرستاد: "إِنَّ اللَّهَ قَدْ غَفَرَ لَكَ وَ لَأَبِيكَ بِطَاعَتِكَ لِرُؤُوسِكَ" خداوند، به خاطر اطاعت تو از شوهرت، هم تو و هم پدرت را بخشید.

امام علی علیه السلام می‌فرمایند: "پندپذیری انسان عاقل به وسیله ادب و تربیت است، چهارپایان و حیواناتند که با ضرب و زدن تربیت می‌شوند".

جریمه زدن در اسلام

علاوه بر روایاتی که درباره منع زدن کودکان رسیده است، در مواردی برای آن جریمه هم تعیین شده است که فقهای بزرگ و مراجع تقلید بر طبق آن فتوا داده و در رساله‌های علمیه‌ی علمای قدیم و معاصر دیده می‌شود:

مسئله ۲۸۱۶- اگر به صورت کسی سیلی بزند به طوری که صورت او سرخ شود باید یک مثقال و نیم طلا- که هر مثقال ۱۸ نخود است- بدهد و اگر کبود شود سه مثقال و اگر سیاه شود باید شش مثقال شرعی طلا بدهد ولی اگر جای دیگر از بدن را بزند- به جز صورت- که سرخ، کبود و یا سیاه شود باید نصف آنچه که گفته شد بدهد^۱.

محبت یکسان بین فرزندان

یکی از روحانیون که به درس آیت‌الله بهجت (حفظه‌الله) حاضر می‌شود تعریف کردند: یک شب دختر کوچکم را نوازش کردم و بوسیدم و دختر بزرگم که خواب بود را نبوسیدم، در همان حال لحظه‌ای در دلم خطور کرد که مبادا بیدار باشد و به خاطر اینکه او را نوازش نکردم ناراحت شود، اعتنایی نکردم. صبح اول وقت که خدمت آقا رسیدم، دقیقاً بعد از سلام خطاب به بنده فرمودند: "ان شاء الله تسویه بین اولاد را که مراعات می‌کنید؟".

۱- توضیح المسائل

از نکات قابل توجهی که در میان فرزندان وجود دارد، رعایت مساوات و عدالت در رفتار با آنان است. این مسئله در مورد نیازهای معنوی و عاطفی فرزندان بیشتر جلوه گر است، شاسته است والدین در ابراز علاقه و محبت در ظاهر مساوات را بین فرزندان رعایت کنند.

عدم تبعیض بین فرزندان

رفتار هماهنگ، عادلانه، بذل محبت و توجه به طور مساوی به فرزندان، اصل سازنده‌ای است که تا اعماق وجود کودک اثر می‌گذارد.^۱ در روایات معصومین تأکید و پافشاری شده است که پدر و مادر از تبعیض و رعایت نکردن انصاف، پرهیز کرده و عدالت و یکسان‌نگری را سرلوحه‌ی رفتار خانوادگی خود قرار دهند. پدر و مادر نباید در مواقعی چون خرید لباس، هدیه دادن، پاسخ سلام، روح کودکان را با مراعات نکردن انصاف و عدالت آزار دهند.^۲

از مهمترین نکاتی که در زندگی کودکان نقش بسزایی دارد و گاه رعایت نکردن آن صحنه‌های بسیار دردناک و ناراحت‌کننده‌ای می‌آفریند تبعیض در محبت به کودکان است. اظهار محبت بیشتر، توجه زیاده‌تر و هدیه‌های فراوان‌تر به برخی از فرزندان نمونه‌های بارز تبعیض در محبت است. والدین با این کار تخم دشمنی، کینه و حسادت را در دل پاک کودکان می‌کارند و چه حاصل شومی به دست می‌آورند.

تعلیم عبادت به کودک

اگرچه عبادت وظیفه مکلفان و بالغان است ولی کودک نیز نباید از این فیض الهی محروم بماند بلکه باید در سنین خردسالی با عبادت، شب‌زنده‌داری و راز و نیاز با خداوند آشنا شود تا بتواند برای این امور در آینده‌اش آماده شود. پدر و مادری که خود اهل دعا و نیایش و شب‌زنده‌داری هستند، باید کودکان خود را با بهترین

۲- مجلسی، بحارالانوار، جلد ۴۳،

شیوه‌ها به این سو هدایت کنند. در روایات است که حضرت زهرا سلام الله علیها در شب قدر به فرزندان گرانقدر خود غذای سبک می‌دادند و در طول روز آن‌ها را به استراحت کافی وادار می‌نمودند تا بتوانند شب قدر را بیدار مانده و به تهجد و عبادت پردازند.

امام صادق علیه السلام: "هنگامی که کودکان ما اهل بیت پنج ساله می‌شوند دستور می‌دهیم که نماز بخوانند پس شما هم کودکانتان را از هفت سالگی امر به نماز کنید".

و در روایت دیگر آمده است هرگاه فقر و سختی به اهل بیت پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم رو می‌نمود حضرت می‌فرمودند: "برخیزید و نماز بخوانید، چرا که پروردگار مرا به این عمل دستور داده است چنان که می‌فرماید اهل بیت خویش را به نماز فرمان ده و تو خود بر آن صابر باش".

منابع

*قرآن کریم

*نهج البلاغه

منابع فارسی

۱. امینی، ابراهیم، آیین همسررداری، تهران: اسلامی، چاپ پنجاه، ۱۳۹۴ه.ش
۲. انصاریان، حسین، نظام خانواده در اسلام، قم: ام ابیها سلام الله علیها، چاپ سیزدهم، ۱۳۷۹ه.ش
۳. آیت الله بهجت، فریادگر توحید، بیجا: انصاری، چاپ هفدهم
۴. آیت الله جوادی آملی، زن در آینه جلال و جمال، تهران: اسراء، چاپ دوازدهم، ۱۳۸۵ه.ش

۵. آیت الله مکارم شیرازی، ناصر، قرآن و آیات منتخب، تهران، چاپ سوم، تهران
۶. سالاری فر، محمد رضا، درآمدی بر نظام خانواده در اسلام، قم: هاجر، چاپ دوم، ۱۳۸۸ ه.ش
۷. صفی، محمد، تعالیم آسمانی، قم: اهل بیت علیه السلام، ۱۳۶۱ ه.ش
۸. طاقانکی، سیدباقر، برای تمامی خانواده ها، تهران: بوستان احمدی، چاپ اول، ۱۳۹۸ ه.ش
۹. عطاردی، عزیزالله، مسندالامام المجتبی علیه السلام، بیجا: عطارد، ۱۳۷۳ ه.ش
۱۰. علوی، مرضیه، جلوه های حیا در روابط خانوادگی، قم: هاجر، چاپ اول، ۱۳۹۶ ه.ش
۱۱. کامرانی، منیره سادات، آثار تربیتی تغذیه در قرآن و سنت، بیجا: مبعث، چاپ اول، ۱۳۹۶ ه.ش
۱۲. مطهری، مرتضی، جاذبه و دافعه علی علیه السلام، تهران: فارسی، ۱۳۷۷ ه.ش
۱۳. مهریزی، مهدی، حکمت نامه جوان، تهران: دارالحدیث
۱۴. میرعظیمی، سید جعفر، حقوق والدین، تهران: میر عظیمی، چاپ چهارم، ۱۳۷۷ ه.ش
۱۵. ناظم زاده، اصغر، قم: الهادی، چاپ اول، ۱۳۷۳ ه.ش

منابع عربی

- ۱- حرعاملی، حسن، وسایل الشیعه، بیجا: اسلامیه، چاپ هفتم، ۱۳۷۸ ه.ش.
- ۲- حسام، علاءالدین، کنز العمال، قم: دارالحدیث، ۱۳۷۴ ه.ش.
- ۳- نجاتی، محمد عثمان، القرآن وعلم النفس، مشهد: رشد، چاپ پنجم، ۱۳۸۱ ه.ش.

۴- حرانی، شعبه، تحف العقول، قم: بین الملل، ۱۳۸۷، ش.

۵- آمدی، محمد، غررالحکم، تهران: فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۸، ش

۶- طباطبایی، محمد، سنن النبی، تهران: اسلامی، ۱۳۸۵، ش

۷- مجلسی، محمدباقر، حلیه المتقین، مشهد: بارش، ۱۳۸۹، ش